

EndPigPain

GRISKASTRERING

Q: Varför kastreras hangrisarna?

A: I nästan alla europeiska länder kastreras fortfarande hangrisarna för att undvika så kallad galtlukt, en obehaglig lukt och smak hos köttet från en del okastrerade hangrisar. Ytterligare en anledning till kastreringen är sättet som grisarna hålls på. Grisarna kan inte gå undan från varandra och de får inte utlopp för viktiga behov som att böka och undersöka i de små boxarna. I den miljön skadar och stör okastrerade hangrisar (i större mån än kastrerade) varandra och hongrisarna på grund av sina aggressiva och sexuella beteenden. Grundorsaken till att grisarna kastreras är att det finns en efterfrågan på griskött.

Q: Vad är galtlukt?

A: Galtlukt är en obehaglig lukt och smak hos köttet från en del okastrerade hangrisar.

Q: Hur vanligt är det med galtlukt hos kött från okastrerade hangrisar?

A: De flesta hangrisar som inte kastrerats slaktas vid en lägre vikt än 120 kg. Förekomsten av galtlukt är då i genomsnitt lägre än 5 %. Hos kött från hangrisar som slaktas när de väger mer eller som hålls i alternativa system, som ekologisk uppfödning, är det vanligare med galtlukt.

Q: Om nu kastrering förhindrar galtlukt, varför vill ni då att kastreringen ska stoppas?

A: Kastrering av smågrisar har börjat ifrågasättas allt mer, eftersom ingreppet - särskilt utan men också med bedövning och smärtlindring - orsakar lidande. Det finns mer djurvänliga alternativ. Dessutom är förekomsten av galtlukt hos kött från okastrerade hangrisar mycket lägre nu än vad som tidigare rapporterats från slaktindustrin. Förekomsten kan minskas ännu mer med hjälp av avel, utfodring och bättre uppfödningssmiljöer.

Q: Vilka möjliga alternativ till smärtsam kirurgisk kastrering finns?

A: Uppfödning av okastrerade hangrisar

Flera europeiska länder, som Irland, Storbritannien, Spanien och även Nederländerna på senare tid, föder upp okastrerade hangrisar. Det är viktigt att uppfödarna har kunskap om vad som krävs för att det ska fungera att föda upp okastrerade hangrisar. Aspekter som är särskilt viktiga att beakta är att grisarna har tillräckligt med utrymme och strö, en balanserad utfodring och en bra skötsel. Därmed inte sagt att grisuppfödningen i de länder där hangrisarna inte kastreras fungerar bra ur ett djurskyddsperspektiv. Att föda upp okastrerade hangrisar i den begränsade miljö som de allra flesta grisarna hålls i idag i köttindustrin är djurskyddsmässigt inget bra alternativ på grund av aggressivt och sexuellt beteende hos okasterade hangrisar. Grisarna kan inte gå undan från varandra och de får inte utlopp för viktiga behov som att böka och undersöka i de små boxarna. I den miljön skadar och stör okastrerade hangrisar (i större mån än kastrerade) varandra och hongrisarna, på grund av sina aggressiva och sexuella beteenden.

Vaccinering mot galtluk

Galtlukten uppkommer till stor del av de två ämnena androstenon och skatol, vilka ökar i hangrisarna när de blir könsmogna. Vaccinering mot galtluk leder till att grisarna inte blir könsmogna och risken för galtluk försvinner då nästan helt. Vaccinet, som hangrisarna får vid två tillfällen, innehåller en konstgjord kopia av ett protein, GnRH, som finns naturligt i grisarna. Funktionen hos GnRH är att sätta igång produktionen av hormoner som styr könsmognaden. GnRH-kopian i vaccinet är bunden till ett protein som gör att grisens immunförsvar reagerar. När vaccinet injiceras in i grisen börjar immunförsvaret bilda antikroppar mot GnRH-kopian. Antikropparna verkar då också mot grisens eget GnRH vilket leder till att hormonproduktionen som styr könsmognaden stannar av. Könsmognaden skjuts därmed fram. Vaccinering mot galtluk orsakar grisarna mindre lidande än den kirurgiska kastreringen och bör därför väljas istället.

Kirurgisk kastrering med bedövning och smärtlindring

Enligt en branschöverenskommelse från 2011 ska smärtlindring i samband med kirurgisk griskastrering ges i Sverige. Numera måste också bedövning ges, efter att obedövd griskastrering förbjöds 1 januari 2016 i Sverige. Det är stor skillnad på smärtlindring och bedövning. Smärtlindringen leder till att smärtan som uppstår efter ingreppet kan minska. Smärtlindring hjälper inte mot den smärta som grisen upplever under själva operationen, vilket bedövning gör. Därför är det viktigt både bedövning och smärtlindring ges, då grisar kastreras kirurgiskt.

I Norge är det krav på både smärtlindring och bedövning. I Schweiz är det, liksom i Sverige, krav på bedövning. I Tyskland kommer obedövd griskastrering bli olagligt år 2019. I till exempel Nederländerna finns det privata program som ålägger de som är anslutna till programmet att ge smärtlindring i samband med den kirurgiska kastreringen.

Kirurgisk kastrering med bedövning och smärtlindring innebär mindre lidande än utan, men kastreringen innebär ändå alltid en stressande hantering av grisarna. Att ge bedövningsmedel innebär mer och längre hantering och fasthållning av grisarna. Injektion av bedövningsmedlet kan också innebära smärta.

Q: Vilka är fördelarna med att få ett slut på den kirurgiska griskastreringen?

A: Först och främst ett minskat lidande för smågrisarna. Det kan också ses som en fördel för uppfödarna att de inte längre skulle behöva utföra själva kastreringen. Fördelar ur ett ekonomiskt och hållbarhetsperspektiv kan också finnas, eftersom okastrerade hangrisar växer snabbare.

Q: Vad kan jag göra för att bidra till att det blir ett slut på griskastreringen?

A: Skriv under vårt brev som uppmanar landsbygdsminister Sven-Erik Bucht att arbeta för ett slut på rutinmässig kirurgisk kastrering av hangrisar senast år 2020 i Sverige, och för ett förbud på EU-nivå senast år 2024.